

איתן ארנון

בין חלום ומציאות הציור לא מת

השאלה 'האם הציור מת? או האם הציור לא מת? מרחפת כרוח על פני ימי האמנות המודרנית כשאלה שכל תפקידה כנראה הוא פשוט להישאל. הציור, שהוא לא מת, וכנראה לא ימות הוא כעוף החול השורף עצמו בדרך זו או אחרת אחת לכמה זמן כדי להתעורר מחדש צעיר רענן ובוטח, וכך נושא עמו בכל פעם עוד פנים חדשות מתוך המאגר הבלתי נדלה ואינסופי של קיומו ומהותו. לא בשאלה זו נדון כאן עכשיו, אבל כן נאמר שבציוריו ובפעילות האמנותית הבלתי נלאית של ארנון, הציור, הוא חלק ממעשה אמנות רבת פנים, ובאשר לארנון ניתן לומר בו זמנית הכול ציור, ולא רק ציור. ארנון מצייר את תפיסת עולמו, הוא מצייר את רוח התקופה, מציג תופעות בוחן את משמעויות העומק שלהם ומעניק להם משמעויות נוספת ולעתים חדשה כשהציור הוא חלק מאובייקט אמנותי מורכב.

מעיד האמן על עצמו ועל יצירתו ואומר "התמצית של בידות האומן מחד ואחדות עם העולם מאידך, מתנגשים, משתברים, מתרכזים ומצטרפים לדבר הרמוני שלם." ואכן, ציורים משולבים בחלקי חפצים יומיומיים מקיפים את עבודותיו בסדר משלהם, בהם חלקי מסגרות מציעים סדר חדש, ומצביעים על האפשרות דווקא לשבור את המסגרת ולשנות את חוקי המשחק.

כאמן ותיק, מיומן, מנוסה, בעל היסטוריה מפוארת של עשייה, יצירה ומסע בין סגנונות, אנו מוצאים בגוף עבודות אלה אובייקטים שהם 'לא רק ציור', אבל מרכז העניין הוא לעולם - ציור. ביחד בוטחת שב ארנון וחוזר אל הציור הריאליסטי, פיגורטיבי ומשתמש בו כחלק וכמרכיב במעשה האמנות שלו. ארנון לוקח את הגישה הסוריאליסטית צעד אחד נוסף ומחבר ומקשר בין חפצים להיות

יחידה אחת שלמה שמספרת סיפור חדש באמצעות חומר ישן. חומרים שלא נועדו במציאות לשכון יחדיו זה עם זה, דרים אצלו לפעמים מעשה 'זאב וכבש' ומייצרים אפשרויות נוספות לדבר על החיים על האדם ועל העולם.

עבודותיו הם 'רדי מייד' אם זה ציור מוכן אותו הוא מביא אל המיצב, אם זה חפץ מוכר וישן, חלקי רהיטים, אביזרים בדים, וכך משלב בין חומרים שונים, חפצים שונים, למיחבר אחר שהופך באחת להיות מבלתי אפשרי לאפשרי, מבלתי הגיוני להגיוני ולו רק בשל עצם נוכחותו. ארנון מספר את הסיפור שלו, כמרחקת בין שהוא חש לבין מה שהוא מבין, בין מה שהוא מסתכל והאופן בו הוא רואה ואחר כך גם מראה, באמצעות החומר, עבודת כפיים ודמיון. ובכל מבנה שייצור אם זה מיצב קיר, אם זה מיצב רצפה וקיר, לעולם הציור יהיה שם, כחלק מרכזי ודומיננטי בבחינת מעיד על עצמו הנני שם.

בגוף עבודות אלה ארנון אינו מעמיד את הציור כיחידה אחת שלמה העומדת בפני עצמה למען עצמה ובשם עצמה, הציור על אף מקומו הבולט והחשוב ביצירה השלמה, הוא חלק ממנה, ייתכן שהוא העילה המרכזית להרחבת המיצב, אך משעה שנבנה המיצב הוא הופך להיות עוד 'רדי מייד', עוד רכיב מתוך אמירה חזותית מורכבת ורבת פנים. כך מציף האמן תכנים בלתי מודעים מצרף אותם אל החלק החשוף והמודע ומציע לצופה מסע שבו גם הוא יוכל לפגוש תכנים אישיים מודעים ובלתי מודעים.

ארנון מתכתב עם תולדות האמנות, עם אמנים (פיאקסו, דאלי, מיכאלאנג'לו) עם סגנונות ציור, עם תולדות האמנות כמו גם עם תולדותיו שלו כאמן, ועם תולדות התרבות האישית שלו, החברה האדם המקום והתקופה. משתמש בחומרים הפוטנציאליים של המציאות, ומייצר מהם מציאות חדשה. מציאות שבה הוא הופך לאפשרי את מה שנראה לכאורה כבלתי אפשרי, ובכך מצביע על הניגודים הקיימים במציאות, בחברה, באדם, עליהם הוא משקיף במבט שורשי וביקורתי כאחד.

מבחינתו המציאות היא הגלוי והנסתר, ומהם הוא יוצר אובייקטים שגם הם הופכים להיות מציאות וחידה, הם נראים, נוכחים, קיימים הם מציעים הקשרים רעיוניים, תרבותיים, חברתיים אישיים ואנושיים ומדברים בשפת הנראה ואלה כלשונו "מציגים את הבסיס הטרגי קומי של הקיום. פעמים באירוניה ופעמים בחיבה ובהזדהות..."

דר. נורית צדרכובים

